

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.08.0.SGB.0.03.06.02-11/3518

01/07/2008

Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 12.05.2008 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-5956 sayılı yazı.

Tunceli Milletvekili Sayın Şerafettin HALİS'in, "Sokakta yaşayan ve eğitim alamayan çocuklara ilişkin" İlgi yazı eki 7/3310 esas numaralı yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1. Bakanlığımızca istatistiki veriler her yıl 01 Ekim itibarıyla toplanmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığından alınan 2007 Yılı Adrese Dayalı Nüfus Sayımı sonuçları ile 01 Ekim 2007 tarihi itibarıyla Bakanlığımızın ilköğretim öğrenci sayılarına göre ilköğretimde okullaşmamış öğrenci sayısı 273.634'dür.

2-3. Bakanlığımızda söz konusu kapsamda istatistiki veri bulunmamaktadır. Ayrıca, Bakanlığımız görev ve yetki alanı çerçevesinde; "Sokakta Yaşayan/Çalışan Çocuklar" için doğrudan bir hizmet yürütmemekle birlikte, tüm çocukları içine alan ve dolaylı etki oluşturabilecek, erken müdahale ve özellikle problemin oluşmadan önlenmesine yönelik gelişimsel, önleyici yaklaşımı esas alarak hizmet yürütmektedir.

Kritik ve zorlu yaşam olayları karşısında psikososyal hizmet vermek amacıyla, çocuk ve gençlerimizin risklerden korunması çalışmaları kapsamında:

Kritik ve zorlu yaşam olaylarına maruz kalan öğrencilere, ailelere ve öğretmenlere yaşadıkları travmayı psikolojik olarak anlamlandırmak, bilgilendirmek ve baş etme güçlerini artırmak amacıyla acil psikososyal müdahale programı tampon destek olarak Ülke genelinde yürütülmektedir.

Bakanlığımız, 2003 yılının Haziran ayında Kız Çocuklarının Okullaşmasına Destek Kampanyası (Haydi Kızlar Okula Kampanyası) başlatmıştır. "Eğitici Eğitimi" kapsamında:

- "Eğitici Eğitimi" bileşeninde kullanılmak üzere; Öğretmen El Kitabı, Eğitici Eğitimi Kitabı ve Gönüllüler İçin Rehber Kitap hazırlamıştır.

- Üniversitelerden ve Bakanlığımız uzmanlarından oluşan bir "Merkez Eğitim Ekibi" oluşturulmuştur.

- Ülke genelinde, psikolojik danışmanlar eğitici eğitimi bölge seminerlerine alınmıştır.
- Psikolojik danışmanlar sadece eğitim vermekle kalmamış, mahallelerde ve köylerde yapılan alan çalışmalarına katılarak, ailelere yönelik ikna ve bilgilendirme çalışmalarına da doğrudan katılmışlardır.

Yapılan araştırmalar; risklerden korunmada ve önleme çalışmalarında bireylerin kişisel kaynaklarının zenginleştirilmesi, sosyal ve yaşam becerilerinin güçlendirilmesine ilişkin programların olumsuz sonuçların önlenmesinde en etkili yöntem olduğunu göstermektedir.

Bu doğrultuda Bakanlığımızca, sigara, alkol ve madde kullanımı gibi riskli davranışlar ve yaşam olayları karşısında; çocuklar ve gençlerin korunması ve önleme çalışmaları kapsamında; 12 oturumdan oluşan "Hayata Sahip Çıkmak Programı" geliştirilmiştir. Söz konusu programın Ülke genelinde; eğitim ve uygulamaları göç alan illerde ağırlıklı olarak devam etmektedir.

Gelişimsel bir anlayışla İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.08.0.SGB.0.03.06.02-11/

/ /2008

Konu : Soru Önergesi

hazırlanmış ve 2006-2007 öğretim yılında uygulamaya konulmuştur.

Çocukları yaşam ve zorlu yaşam olayları karşısında psikolojik olarak güçlü kılabilmek amacıyla 6 modülden oluşan bir program hazırlanmıştır. “Yaşam Becerileri Eğitimi”, çocukların bilgilendiği, olumlu ve sağlıklı davranışları, tutum ve becerileri kazandıkları bir öğrenme ve öğretme sürecidir.

Çocuklar İçin Yaşam Becerileri Eğitimi Programı, Bakanlığımızın eşgüdümünde çok sektörlü olarak yürütülmektedir. Çocukları yaşam ve zorlu yaşam olayları karşısında psikolojik olarak güçlü kılabilmek amacıyla 6 modülden oluşan bir program hazırlanmıştır. “Yaşam Becerileri Eğitimi”, çocukların bilgilendiği, olumlu ve sağlıklı davranışları, tutum ve becerileri kazandıkları bir öğrenme ve öğretme sürecidir. Bu kapsamda Ankara, Denizli ve İzmir illerinde pilot uygulamalar başlatılmıştır. Söz konusu program kapsamında; 10-14 yaş arasında olup ilköğretime devam eden ergenler, bu yaş grubunda olup da herhangi bir nedenle eğitim sistemi dışında kalmış çocuklar, 15-19 yaş arasında olup ortaöğretime devam eden ergenler, 15-19 yaş arasında olup eğitime devam etmeyen ergenler, Bakanlığımıza bağlı eğitim kurumlarına devam eden çocuklar ile Adalet Bakanlığına bağlı kurumlarda yaşayan ergenler, çıraklık ve yaygın eğitime devam eden ergenler, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı kurumlarda yaşayan ergenler, sokakta yaşayan/çalışan çocuklar ve diğer risk altındaki gruplar arasından seçilen 60 çocuğa “Akran Eğitimsi” eğitimi verilmiştir. “Akran Eğitimsi” olarak yetiştirilen çocuklara, uygulamalarında danışmanlık yapmak üzere Bakanlığımız ile Adalet Bakanlığı ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü kurumlarında çalışan 30 psikolog, psikolojik danışman ve sosyal çalışmacı danışmanlık eğitimine alınmıştır. Akran eğitimcileri danışmanlarının süpervizyonunda uygulamaları devam etmektedir.

Yalnızca hedef grupta yer alan çocuklar değil, onlarla ve onlar için çalışan yetişkinlerin ve meslek çalışanları için, eğitici ve uygulayıcı eğitimleri yapılmaktadır. Bununla birlikte aileler için, 8 oturumdan oluşan Etkili Anne-Baba Eğitimi Programı hazırlanarak dolaylı ve destekleyici bir yaklaşımla hizmet yürütülmektedir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı olduğu Devlet Bakanlığından alınan konuya ilişkin bilgiye göre, Hükümetimizin sosyal sorunlara olan duyarlılığı ve sosyal devlet anlayışının uygulamaya geçirilmesine verdiği önemin de bir göstergesi olarak, tüm dezavantajlı gruplarda olduğu gibi ülkemizin önemli sosyal sorunlarından sokakta yaşayan/çalıştırılan çocuklar sorununu da alan araştırması, bilim ve deneyimlere dayalı olarak çözmek için Hükümetimiz döneminde çok önemli projeler ve uygulamalar hayata geçirilmiştir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bu alandaki hizmetlerini 1997 yılında 1 “Çocuk ve Gençlik Merkezi” ile başlatmıştır. Yürütülen hizmetlerin çocukların sokağa inişini ve sayısını azaltmadığı için bu alanda yürütülen çalışmalar Hükümetimiz ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından masaya yatırılmış ve konu çok yönlü olarak incelenmiştir. 2002 yılında 24 “Çocuk ve Gençlik Merkezi” ve 1 “Gözlemevi” varken 2008 yılına gelindiğinde 38 “Çocuk ve Gençlik Merkezi” ve 6 “Gözlemevi” hizmet vermeye başlamıştır.

2004 yılında Başbakanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN’ın talimatıyla anılan Devlet Bakanlığının koordinasyonunda, İçişleri Bakanı, Sağlık Bakanı, Millî Eğitim Bakanı ve Adalet

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.08.0.SGB.0.03.06.02-11/

/ /2008

Konu : Soru Önergesi

Bakanından oluşan bir komite kurulmuştur. Bakanlardan oluşan Komitenin talimatları ile anılan Genel Müdürlükçe, Türkiye genelinde uygulanmak üzere basamaklandırılmış yeni "Hizmet Modeli" hazırlanmış ve bu modele ilişkin Başbakanlığın 2005/5 numaralı Genelge'si, 25.03.2005 tarihli ve 25766 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. "Hizmet Modeli" öncelikle sorunun yoğun görüldüğü, İstanbul, İzmir, Ankara, Antalya, Diyarbakır, Adana, Mersin ve Bursa illerinde uygulanmaya başlamıştır. İhtiyaç duyulan diğer illere de yaygınlaştırılması planlanmıştır. 2008 yılında Gaziantep, Van, Karaman ve Diyarbakır ilinde "Çocuk ve Gençlik Merkezi" açılması planlanmış ve Van ilinde 2008 yılı Şubat ayında açılmıştır. Ayrıca 2004 yılında çalışmalarını başlatan "Çocukları Sokağa Düşüren Nedenlerle Sokak Çocuklarının Sorunlarının Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi" amacıyla oluşturulan Türkiye Büyük Millet Meclisi Meclis Araştırma Komisyonunun Raporu'nda belirlenen tespitler ve öneriler doğrultusunda çalışmalar yapılandırılmıştır.

Yeni "Hizmet Modeli"; öncelikle sokakta çalıştırılan çocukların sokakta 24 saatini geçirip her türlü istismara açık olan, madde kullanan, suçun faili veya mağduru olan çocukların sokaktan çekilerek örgün eğitim ve mesleki eğitime yönlendirilmelerini, madde bağımlılığı tedavilerinin yapılmasını, barınma, beslenme, giyim, sağlık, eğitim ve benzeri tüm ihtiyaçlarının karşılanmasını, toplumla yeniden bütünleştirilmesini içeren çok sektörlü yaklaşımı içermektedir. Ayrıca çocukların sokağa inmelerini önleyici tedbirleri içermektedir. Hükûmetimizin yürüttüğü birçok sosyal proje çocukların sokağa inişini önlemiştir. Bunlardan sosyo-ekonomik yoksunluk içinde bulunan ailelere ve çocuklara yapılan sosyal yardımlar, şartlı nakit transferleri, eğitim-öğretim giderlerinin SYDV tarafından karşılanması, Haydi Kızlar Okula Kampanyası ve benzeri eğitime yapılan tüm destek programları çocukları eğitim-öğretim sistemi içerisinde tutmakta olup çocukların sokağa inişini önlemektedir. Çocuklar okulda ise sokakta olmayacakları varsayımından hareketle Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nün yürüttüğü projelerde de çocukların eğitim sisteminde kalmaları desteklenmiş ve ayrıca eğitim sisteminden koparak sokakta çalıştırılan ve/veya yaşayan çocukların eğitim-öğretim sistemine dâhil edilmesi yönünde çalışmalar başlatılmıştır.

Yeni "Hizmet Modeli" ile paralel olarak 2004 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ile ILO iş birliğiyle hedeflenmiş 13 ilde Sokakta Çalıştırılan Çocukların İş Yaşamından Çekilerek Eğitime Yönlendirilmesi Projesi; Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Çorum, Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Şanlıurfa, Batman, Mersin illerinde uygulanmıştır. Proje, sokakta çalıştırılan çocukların iş yaşamından çekilerek eğitime yönlendirilmeleri ve risk grubundakilerin de çalışmaya başlamalarının engellenmesini amaçlamaktadır.

Proje ile erkek ve kız çocuklarından 2.700'ü hâlen içinde bulundukları "Çocuk İşçiliğinin En Kötü Biçimlerinden" çekilirken, risk gurubunda kabul edilen kardeşlerden 4.000'inin de çalışma yaşamına atılmalarının önlenmesi hedeflenmiştir.

Proje ile "Çocuk ve Gençlik Merkezleri" aracılığı ile, sokakta çalıştırılan çocukların, çalışma süreleri içerisinde bulundukları mekanlarda çalışmalar yürütülürken, toplum merkezleri ile de sokakta çalıştırılan ve çalıştırılma riski taşıyan çocukların yoğun olarak bulundukları

ÜCRETSİZ
444 0 632
DANIŞMA HATTI

Atatürk Bulvarı Nu: 98 Kızılay 06648 ANKARA
Telefon: 413 14 66 – 425 00 86 Faks : 418 64 01
e – posta : sgb @ meb.gov.tr Elektronik ağı : www.meb.gov.tr

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.08.0.SGB.0.03.06.02-11/

/ /2008

Konu : Soru Önergesi

mahallelerde, çocukların sokağa gitmelerini engelleyici çalışmalar yürütülmesi planlanmıştır.

Proje 2007 yılı Haziran ayında sonlandırılmış olup çalıştırılma riski bulunan 3.257 çocuğa ulaşılarak eğitime yönlendirilmiş, 4.915 çocuk ise çalışma hayatından çekilerek eğitime kazandırılmıştır. Toplam 8.172 çocuk eğitime kazandırılmış ve 3.500 aileye de danışmanlık ve sosyal destek hizmeti verilmiştir. Proje kapsamında yürütülen çalışmalar kurumsal olarak devam etmektedir.

2005 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ile British Council arasında yapılan iş birliği ile Ankara, Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul, İzmir ve Adana'da sokakta çalışan çocukların gelişimine katkıda bulunmak için Sokak Ligi projesi geliştirilmiş ve başlatılmıştır. Projeye Türkiye Futbol Federasyonu "Çocukları Sokağa Düşüren Nedenlerle Sokak Çocuklarının Sorunlarının Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi" amacıyla oluşturulan Türkiye Büyük Millet Meclisi Meclis Araştırma Komisyonu, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü, valilikler ve belediyeler destek vermiştir. Proje kapsamında sokakta çalıştırılan ve/veya yaşayan çocuklardan 73 takım oluşturulmuş ve turnuvalar düzenlenmiş olup bundan 1.260 çocuk yararlanmıştır. 2008 yılında projeyi British Council sonlandırmış, Sosyal Sorumluluk Derneği yüklenmiştir. Proje devam etmektedir.

2006 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ile Türkiye Boks Federasyonu iş birliğiyle "Çocuk ve Gençlik Merkezi" hizmetlerinden yararlanan çocuklardan Minikler Türkiye Boks Turnuvası'na katılım sağlanmıştır. Ankara Ulus Çocuk ve Gençlik Merkezi hizmetlerinden yararlanan 3 çocuk dereceye girmiştir. 1 çocuk Minikler Türkiye Boks Şampiyonu, 2 çocuk ise 3'üncü olmuştur.

Mevcut örnek uygulamaları ve uluslararası deneyimi temel alan "Yeni Hizmet Modeli" ilgili çocukların belirlenebilmesi için mobil ekiplerin ve sokak ofislerinin oluşturulmasını öngörmektedir. Böylece çocuklar gerektiğinde tıbbi veya sosyal rehabilitasyon merkezlerine de yönlendirilebilecektir. Bu süreçte her çocuk bir sosyal çalışmacı, psikolog veya çocuk gelişim uzmanı tarafından desteklenecektir. Mümkün olduğu her durumda sokaklarda yaşayan/çalıştırılan çocuklar aileleriyle yeniden bir araya getirilecek, diğer durumlarda ise Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünün kurumlarına veya yatılı okullara yerleştirilecektir.

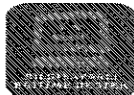
Avrupa Birliğinden Uluslararası Çalışma Örgütüne, belediyelerden sivil toplum kuruluşlarına kadar diğer kuruluşlar da sokaklarda yaşayan veya çalıştırılan çocuklarla ilgili etkinliklerini çocuk işçiliği ve kanunla ihtilafa düşmüş çocuklar gibi ilgili alanlardaki projeler bağlamında yürütmüşlerdir. Hedeflenen illerden alınan geri bildirimler şunları göstermektedir.

- Sokaklarda yaşayan ve/veya çalıştırılan çocuklara hizmet veren birimlerin, tesislerin ve kurumların sayısı artmıştır. "Hizmet Modelinin" uygulandığı bütün kentlerde mobil ekipler ve koordinasyon merkezleri oluşturulmuştur. Sadece İstanbul'da 15 mobil ekip faaliyet göstermektedir. Bu kentlerin tamamında sokaklardaki çocuklar için barınma yerleri oluşturulmuştur. Bazı illerde ise sokak ofisleri ve/veya ilk adım istasyonları oluşturulmuştur. Kentlerin hepsinde sokaklarda yaşayan ve/veya çalıştırılan çocukların sosyal rehabilitasyon hizmeti alabilecekleri çocuk ve gençlik merkezleri bulunmaktadır.

"Hizmet Modeli" kapsamında 2005 Mart-2007 Nisan arasında:

ÜCRETSİZ
444 0 632
DANIŞMA HATTI

Atatürk Bulvarı Nu: 98 Kızılay 06648 ANKARA

Telefon: 413 14 66 – 425 00 86 Faks : 418 64 01

e – posta : sgb @ meb.gov.tr

Elektronik ağ : www.meb.gov.tr

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.08.0.SGB.0.03.06.02-11/

/ /2008

Konu : Soru Önergesi

- 11.935 çocuğa ulaşılarak hizmet verilmiştir.
- 7.433 çocuğa ve ailesine psikososyal destek ve danışmanlık hizmeti verilmiştir.
- Aile bağları kopmuş veya zayıflamış olan 5.641 çocuk aile yanına döndürülmüş olup aileleri yanında desteklenmektedir.
- Sosyo-ekonomik yoksunluk içinde olan 879 çocuk adına ailelerine sosyal yardım bağlanmıştır.
- 38 çocuk hakkında korunma kararı alınarak Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı yurt ve yuvalara yerleştirilmiştir.
- 46 çocuk yatılı ilköğretim bölge okullarına yerleştirilmiştir.
- 10 çocuk ise "Gençlik Evine" yerleştirilerek bağımsız yaşama geçişleri desteklenmektedir.

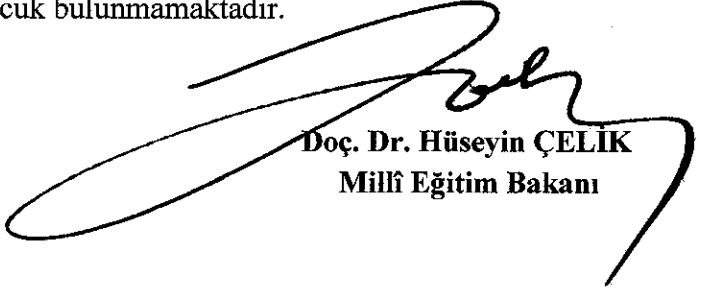
Ayrıca Hükümetimiz sosyal sorunların önlenmesinde koruyucu ve önleyici hizmet modellerinde sosyal yardım hizmetlerine verdiği önem çerçevesinde; ailelere çocukların eğitim ve bakım giderlerinin karşılanması için 2005 yılında 12.188, 2006 yılında 17.653, 2007 yılında ise 15.313 çocuğa ayni-nakdi yardım ödemesi yapılmıştır.

• Ankara, Antalya, Diyarbakır, İstanbul ve İzmir'de uçucu madde bağımlılığı tedavi ve rehabilitasyon merkezleri oluşturulmuştur. Bu merkezlerde uçucu ve madde bağımlılığı olan 306 çocuk tedavi görmüştür. İstanbul ve İzmir'de ayrıca tıbbi rehabilitasyon merkezleri de bulunmaktadır.

• Okula gitmeyen 1.093 çocuk, okullara kaydettirilmiştir. Ayrıca, okula kayıtlı olan, ancak düzenli devam etmeyen 2.267 çocuk da okullarına düzenli devam etmeye başlamıştır. Eğitim-öğretim sistemi içerisinde tüm çocuklar desteklenmektedir.

4. İçişleri Bakanlığından alınan konuya ilişkin bilgiye göre; son beş yılda Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde polis sorumluluk bölgesinin dışında mayın ve benzeri patlayıcılar ile gerçekleştirilen terör eylemleri sonucu 18 yaşın altında 12 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 30 vatandaşımız ise yaralanmış olup polis sorumluluk bölgesinde ise söz konusu kapsamda ölen veya yaralanan çocuk bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK
Millî Eğitim Bakanı

DAĞITIM :

Gereği :

TBMM Başkanlığına

Bilgi :

Başbakanlığa